

Wie gooit naar wie?

SANTORINI

ik bekijk de rotsen en de zee
alsof ik in een dierentuin
langs kooien loop waar
rotsen en zee in opgesloten zijn

pas als ik me probeer voor
te stellen hoe hier
eens het dagelijks leven was
waarbij natuur niets anders is

dan een onderdeel,
een decor op een toneel
pas dan kom ik er echt in

ILSE STARKENBURG (GEB.1963)

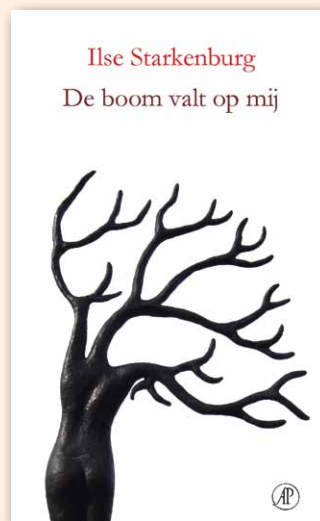

FOTO: BERT NIENHUIS

Ilse Starkenburg: *De boom valt op mij* | 56 pag. |
€ 17,99 | e-book € 9,99 |
Uitgeverij De
Arbeiderspers

Gedichten als noodsignalen, als afgeschoten vuurpijlen. Hier ben ik, een teken van mijn eiland. Of maak ik te veel psychologie van de poëzie van Ilse Starkenburg? Ik las haar oeuvre, zes dichtbundels vanaf haar debuut uit 1990 tot en met haar pas verschenen *De boom valt op mij*, en ook nog een boek met verhalen *De blinde vlek op de kaart* over meisjes die ontluiken tot vrouw. In het proza is het gevoel hetzelfde als in de gedichten, noem het een eilandgevoel, de hoofdpersoon trekt zich terug in een kleine wereld, aangewezen op haarzelf. Wat niet zonder meer treurig hoeft te zijn: 'Een onopgemaakt bed en een rondzwerfend boek bewijzen dat ik leef in deze ruimte. Hier ben ik veilig.'

Zo is het gesteld met eilanden, de letterlijke en de figuurlijke, zo tegenstrijdig is het eenzame eilandbestaan, claustrofobisch begrensd én met een eindeloze horizon, je bent er hopeloos gevangen én verwachtingsvol vrij. Daarover schrijft Ilse Starkenburg, al is bij haar schrijven voor een groot deel zwijgen. Zoals bij haar de werkelijkheid voor een belangrijk deel bestaat uit droom en verbeelding. Ze verzint relaties, een vriend fantaseer je.

Dat van de relaties haal ik uit haar eerste bundel *Verdwaald ontwaken*, veelzeggende titel. De woorden over de vriend vond ik in opus twee, *Afspraak met een eiland*, een titel die misschien nog méér zegt.

De realiteit laat zich soms gelden, ze zwijgt niet altijd. Ze licht tipjes op van de sluiers over haar kwetsbaarheid. De meestal glad geslepen woorden krijgen dan ineens een scherpe rand, au! Neem 'Gesprek op het strand' uit *Gekraakt klooster* met de net niet helemaal gesmoorde noodkreet: 'nee, van binnen/ ben ik niet heel rustig.' Of in haar nieuwe bundel een gedichtje van twee regels waarin bij nader inzien de onrust juist niet wordt bezworen:

*Ben jij weleens bang 's nachts?
Nee, niet speciaal 's nachts*

Vanwege *De boom valt op mij* mogen we haar begroeten als 'Griekse' schrijfster. Ze schreef vaker over echte eilanden, verwees zelfs eens naar een Grieks eiland. Ze is er niet zelf, maar past op het huis van de reiziger: 'Ergens op een Grieks eiland slaap jij/ terwijl ik onder jouw lakens lig.'

Dichterbij een gedeeld leven kan ze niet komen: 'zolang ik hier woon/ woon ik samen.'

Maar deze keer gaat ze zelf, naar Santorini en in 'Slapende vulkaan' naar het nabije Nea Kameni, in 47 v.Chr. boven water gekomen en voorzien van rode vegetatie: 'Daar is het eiland/ met de rode bodem.' Santorini roept bij haar tegenstrijdige gevoelens op, zoals waarschijnlijk bij elke bezoeker. Ik blader terug in mijn reisdagboekje. Het gaat over de jacuzzi op het balkon van de hotelkamer. Over een etentje bij 'Sunset', geslaagd ondanks het mislukken van de sunset, in wolken verdampt. Waren er maar geen toeristen zegt de toerist, dat is de teneur van de notities.

Iets dergelijks zie ik terug in Ilse Starkenburgs gedicht. Ze zegt het wellicht subtieler dan ik, maar ze zou zich niet verbazen over mijn omschrijving 'een mengeling van toeristische droom én nachtmerrie.' Met de dichteres mee naar Santorini en Nea Kameni, mee vooral ook naar haar hoogst persoonlijke eiland. Gedichten die uiteindelijk gaan voelen als een reddingsboei. Waarbij je je steeds meer afvraagt: een reddingsboei voor de dichteres of voor de lezer, wie gooit eigenlijk naar wie? 🐾